

Editorial

27 de ani de tranziție, 27 de ani de incertitudini

Victoria Bucătaru,
*directoare executivă, Asociația pentru
Politică Externă*

La 27 de ani de Independență, pe care îi marcăm în acest final de august, una dintre cele mai importante întrebări rămâne a fi viabilitatea statului Republica Moldova. De jure suntem o țară independentă, recunoscută drept un actor cu drepturi depline pe arena internațională. De facto mai avem multe de făcut pentru consolidarea acestei independențe. De jure suntem integri teritorial, de facto nu e chiar așa. Am luptat pentru democrație, libertate și economie de piață, dar am învățat noi oare să prețuim și să valorificăm din plin aceste realizări?

Republica Moldova este cunoscută ca unul dintre statele post-sovietice care, ca urmare a desprinderii de URSS la 27 august 1991, a ales un parcurs european atât valoric, cât și instituțional. Perioada de tranziție s-a dovedit însă a fi destul de lungă - mult mai lungă, de fapt, comparativ cu alte țări care, parcă, au avut același punct de pornire, dar care au reușit să se dezvolte într-un tempo mult mai rapid. Este vorba, înainte de toate, de statele baltice care, de aproape 15 ani deja, sunt membre ale Uniunii Europene, dar și ale Alianței Nord Atlantice. Tocmai la ele - Letonia, Lituania și Estonia - voi face în continuare referire. Pentru că sunt un exemplu de succes, reușind, în pofida dificultăților de ordin geopolitic, să se rupă de trecutul sovietic și să-și reorienteze atenția spre alte formate de cooperare și alte alianțe. Ce ne împiedică însă pe noi să facem același lucru?

Conform ratingului „Freedom in the World 2018”, elaborat de „Freedom House”, toate cele trei state baltice au obținut calificativul de libere, pe când Republica Moldova rămâne parțial liberă cu tendință în descreștere. Același lucru este valabil și pentru libertatea mass-media din cele trei țări, tendință ce demonstrează viabilitatea și puterea valorică a Uniunii Europene ca structură colectivă. Bineînțeles, exemplele nu prea reușite pe care ni le oferă Polonia și Ungaria în momentul de față ar putea umbri stabilitatea sistemică a Uniunii Europene. Însă aici intervine un element crucial, și anume, cultura și moștenirea politică, precum și influența pe care o exercită actorii terți în cadrul comunitar.

În general, elitele politice joacă un rol hotărâtor în dezvoltarea, modernizarea și asigurarea progresului unui stat, ele fiind actorul ce dă un impuls dezvoltării societății. Așa-zisa „nouă elită politică” a fost și cea care, având susținerea majorității populației, a schimbat parcursul de politică internă și externă ale Republicii Moldova, îndreptând-o spre Vest. Deși, pe parcursul ultimilor ani, trenul a „deraiat” semnificativ, vectorul european a rămas - deocamdată, cel puțin - ideea de bază ce ne oferă tuturor speranță pentru un

viitor mai bun.

Tot datorită elitelor politice și unității acestora și a societății în vederea realizării interesului național țările baltice, dar și alte state din Europa Centrală și de Est, au reușit, depășirea mai multor situații critice. Ei bine, noi până în prezent nu am avut o discuție sinceră în privința intereselor naționale, fapt pentru care discursul geopolitic și vulnerabilitățile la adresa securității sunt la ordinea zilei.

Lipsa de coeziune la nivel național, lipsa de înțelegere a valorilor democrației veritabile, precum și ignorarea rădăcinilor istorice (istoria, limba, tradițiile, cultura) creează un vacuum care, din nefericire, este împlut rapid de discursuri sterile și de amenințări inventate care, într-un final, prind viață. Astfel, dintr-un stat românesc am devenit un stat multiethnic, limba română a devenit limba de stat sau moldovenească, iar de la Istoria românilor am ajuns la istoria nimănu.

Astăzi, discutăm aprins despre diviziune în societate (Est-Vest), despre factorul geopolitic, crearea unei identități civice moldovenești și schimonosirea limbii, dar să fie oare acestea subiectele majore care împiedică progresul și dezvoltarea Republicii Moldova? Nici pe departe, după mine... Mai mult, adevăratele și unificatoare subiecte sunt corupția înrădăcinată, lipsa reformelor viabile, a bunei guvernante și a politicilor transparente. Democrația și libertatea presupun șanse și restricții, beneficii și responsabilități, o viață demnă, dar și respect față de individ, comunitate, societate și țară. Și atunci când vom conștientiza aceste simple ecuații sociale și politice vom putea vorbi despre viabilitate și integritate.